

Pastorační asistentka ve Všeobecné fakultní nemocnici Univerzity Karlovy

Bud'te vždy připraveni dát odpověď každému, kdo by vás vyslychal o naději, kterou máte, ale číňte to s tichostí a s uctivostí.

1. Petr 3,15

Vznik pastoračních asistentů v katolické církvi na konci 60. let byl jev překvapivý, obdobně tak mé pověření touto službou bylo nenadálé, provázené shodou "náhodných" okolností.

Dovolte nejprve, abych se krátce představila. V letech 1975-1981 jsem vystudovala FVL UK a dále pracovala jako onkolog. V r. 1991 mne první ataka roztroušené sklerosy zcela vyřadila z pracovního i společenského života. Přesto jsem se, jakmile pominul šok z onemocnění a bezmoci, rozhodla studovat teologii, po které jsem už dávná léta toužila. Skutečně dálkově (na počátku studia mi kolegyně přednášky nahrávaly, protože jsem nevydržela ani déle sedět, natož psát) jsem vystudovala a v r. 1997 promovala na KTF UK. V průběhu studia se můj stav zlepšoval.....Zlepšil se natolik, že jsem byla biskupem Škarvadou vybidnuta, abych se pokusila realizovat to, o čem jsem přemýšlela a co jsem mu v rozhovoru vyložila. Středem těchto mých úvah byla celková péče o pacienty, především onkologické. Ředitel Všeobecné fakultní nemocnice s "experimentem" souhlasil.

S nemocnicí mám jen symbolický úvazek 0,1. Arcibiskup pražský mně vystavil dekret k této činnosti. Na onkologickou kliniku, kde jsem "doma", docházím čtyřikrát týdně. Ostatní kliniky navštěvuji jen na vyžádání pacientů.

Jsem členkou lékařského týmu a mám možnost se seznamovat s dokumentací, nepodílím se však na léčebné péči jako takové. Mým úkolem jako lékařky je tzv. komunikativní psychoterapie. Ta mi umožňuje navazovat kontakt se všemi pacienty lůžkového oddělení. Probírám s nimi, ev. s jejich rodinnými příslušníky, charakter onemocnění, léčbu, někdy i perspektivu... Mým základním a prvním úkolem jako pastorační asistentky je naslouchání: naslouchání Bohu v modlitbě, dříve než vkročím na oddělení, a naslouchání pacientům. Co slyším od pacientů, není těžké si představit: životní úspěchy i tragédie, naděje i projevy zoufalství. Tím je u některých má pomoc vyčerpaná, resp. ukazuje se, že nejlepší odpovědí je mlčení a "bytí s". U jiných se mi tímto otevírá prostor pro dialog na mnohá další témata. Hledání smyslu života, smyslu utrpení. Hledání Boha či hledání Boha v novém světě.

Praktikujících katolíků je relativně málo. Řada lidí střední a starší generace byla sice pokřtěna v katolické církvi, ale během let totality se víře a především církvi vzdálili, popř. se jí "zrekli", jak sami přiznávají. Mladší lidé o Bohu a církvi prakticky nic nevědí, popřípadě mají jen zkrácené představy, ale bývají velice otevření.

Občas se setkávám se členy sekt, většinou se jedná o Svědky Jehovovy, a příslušníky jiných náboženství, především islámu.

Jednoznačně se ukazuje, že mé působení velmi usnadňuje spojení odbornosti

medicínské a teologické v jedné osobě. Tato má situace není typická, ale jeví se jako výhoda.

Několik kasuistik k dokreslení mé práce (křestní jména jsou změněna)

Karel

Komunista "tělem i duší". Bývalý pohraničník na česko-rakouské hranici. Jeden z prvních úkolů, když se s ním setkávám: musím řešit konflikt mezi tímto pacientem a pacientem - muklem ležícím na stejném pokoji. Vzhledem k věku a moravskému původu se mi zdá nemožné, že by Karel nebyl pokřtěný. Při jedné z krizí po náročné léčbě mi prozrazuje, že je pokřtěný, že ministroval... Když odchází domů, odnáší si s sebou kající žalmy (Renč). Přijal je s dojetím.

Ludmila

Atraktivní žena, užívala si do zjištění nádorového onemocnění života plnými doušky. Pokřtěná jako dítě, pak už s křesťanstvím nepřišla do kontaktu. V průběhu onemocnění ji opouští manžel i přátelé, ale nachází vztah k Bohu. Umírá v hospicu, kde se její návrat k Bohu dokončil přijetím svátostí. Kněz, který svátosti udělil, však již nepřispěl k tomu, aby pacientka, byť ještě relativně dobře komunikující, svátostnému konání porozuměla. "Zažití" svátostí jsem s ní ještě v rozmluvě a modlitbě prožila pak já.

Josef

Rovněž Moravák. Věřící, i když se s tím trochu tají. Při posledním odchodu z kliniky mi dává fotografii celé své rodiny před bazilikou na Hostýně. Pak už jsem jenom se svým manželem svědkem jeho touhy dostat se ještě jednou "na kopec" , když leží v přerovské nemocnici a my ho po pouti na Hostýn přicházíme navštívit.

Marie

Jehovistka. Všem nám ihned hlásí, že podstoupí jakoukoli léčbu, jen ne transfuzi. Odmítá i náplav krevních destiček, když jí hrozí vykrvácení. Pokřtěná v katolické církvi, ke Svědkům přešla už v 60. letech. Nemá žádného příbuzného, přítele jen ze sekty. Ti se o ni příkladně starají, ale současně dohlízejí, abychom na ni nevyvíjeli nátlak ohledně transfuze. Vedu s ní opatrně řadu rozhovorů, po poradě s dvěma kněžími nepodnikám nic pro to, aby se vrátila. Pouze jí vydávám svědectví o své víře a svém vztahu k církvi. Zemřela v Onkologickém ústavu na Pleši asi s živou vírou v Boha, kterého jí ukázali jehovisti.

Vojtěch

Léčil se už na naší klinice, když jsem tam začala docházet. Snad hned při prvním rozhovoru s ním, jsem se dozvěděla, že je věřící. Ukázalo se, že léčba není dostatečně účinná, proto byl přeložen na jednotku intenzivní hematologické péče I. interny, kde postupně došlo ke dvěma transplantacím tzv. kmenových buněk. Po celou dobu s ním procházím jeho křížovou cestu. Při jedné z posledních návštěv drží za ruku svou ženu i mne a společně se modlíme Otče náš...Ještě mohl přijmout

Eucharistii. Zdá se, že před našima očima se doslova snoubí temnota smrti a světlo Vzkříšení.

Za několik dní se asi půldruhé hodiny před smrtí u něj modlím poslední Otče náš a Zdrávas.

Opatrná M., MUDr. Mgr.

Onkologická klinika VFN, 1. LF UK, U nemocnice 2, 128 00 Praha 2